

Piše: Igor Isailović

Rat kriminalu

Balkan - bure baruta, početkom 90ih prepoznatljiv po ratnim dešavanjima i velikom broju krivičnih dela protiv života i tela, danas je poznat po tzv. privrednom organizovanom kriminalu.

Koliko god suludo izgledalo, današnji obrisi kriminala su daleko opasniji i štetniji za društvo od kriminala koji su vršili „žestoki momci“. Današnji „žestoki momci“ razorili su sve institucije sistema i sistem vrednosti našeg društva. Nema više onih prepoznatljivih kriminalnih grupa, koje karakteriše teritorijalna pripadnost. Danas postoje kriminalne grupe, koje sistematski nagrizaju temelje društva. Svakoga dana saznajemo za postojanje novih mafija, koje su ekonomski, na ovaj ili onaj način, oštetile državni budžet ili račune državnih i javnih društava.

Šteta koju će i naredne generacije osetiti je nenadoknadiva, jer je društvo oštećeno, ne samo finansijski, već i u svom fundamentu. Sistem u kome državni novac, uz svesrdnu pomoć, tačnije u organizaciji pojedinaca iz vlasti završava na privatnim računima, bez valjanog pravnog osnova, jeste sistem koji je savladala mafija, što je suprotno od pravnog sistema. Kada država ne funkcioniše na pravnom sistemu, nije ni čudno što saznajemo da je taj isti pravni sistem bio oružje u rukama kriminala.

U suštini, država funkcioniše na sledeći način:

Sa prvom ozbiljnijom, a danas bih se usudio da primetim i prvom odlučnom i beskompromisnom borbom protiv kriminala, zvanično saznajemo ono što smo pretpostavljali - da su pojedine strukture vlasti bile „mozak“ kriminalnih aktivnosti.

- Fiskalni obveznici plaćaju javne dažbine državi;

- Državna vlast svake godine donosi zakon o budžetu, kao plan trošenja novca iz budžeta za sledeću godinu;

- U postupku realizacije zakona o državnom budžetu, svedoci smo da državna vlast troši mnogo više sredstava nego što je predviđeno zakonom o budžetu, što je potvrdio i Državni revizor u velikom broju slučajeva. Tačnije, izuzetak je da samo pojedini budžetski korisnici koriste sredstva kako je to propisano;

- Osim što se sredstva troše nenamenski, sredstva iz budžeta na ovaj ili onaj način

završavaju na privatnim računima, tj. neko pokrade ta sredstva;

- Vlast je propisala „transparentni“ način trošenja tih sredstava, u vidu javnih nabavki, koje su dalje, javna je tajna, obezbeđene i predstavljaju još jedan način za izdašnu kriminalnu zaradu. Naime, opšte je poznato da se sistem javnih nabavki odvija na sledeći način: 1) Javno društvo ima potrebe za određenom robom, uslugama ili nečim sličnim. 2) Lice koje odlučuje o javnoj nabavci dogovara sa „svojim“ dobavljačem javnu nabavku i svoje procenite. 3) Sam tekst javne nabavke obično piše neko od dobavljača. 4) Tekst je tako, lako je pretpostaviti, koncipiran da favorizuje upravo tog dobavljača - ponekada je tekst toliko

tragi-komičan, da mu nedostaje samo konstatacija da poslovno ime ponuđača mora početi određenim slovom i mora da se završi određenim slovom. 5) Komisija, na osnovu kriterijuma koje je pisao određeni dobavljač, odabira upravo tog ponuđača. Ukoliko, kojim slučajem, neko drugi ima sve uslove za usvajanje ponude „koja nije planirana“, postupak javnih nabavki se na volšeban način poništava i tako sve u krug.

- Dalje, državni organi, tj. službenici državnih organa i organizacija, koji inače koriste budžetska sredstva, za trivijalne usluge prave „uska grla“ kao preduslov za mito i korupciju. Danas niko ne utvrđuje odakle državnim službenicima skupoceni stanovi, satovi, jahte, automobili...

- Veoma je zanimljivo analizirati ko su najveći fiskalni dužnici, tj. obično su najveći fiskalni dužnici oni koji vrlo dobro znaju kako funkcionise sistem;

- Ovakvim funkcionisanjem sistema već sredinom godine utvrdimo da postoji deficit u budžetskom sistemu, te da je potrebno izvršiti rebalans budžeta, a mere koje će podržati rebalans budžeta jesu obično novi nameti;

- Nove namete, naravno, opet snosimo MI, FISKALNI OBVEZNICI. Naravno, jako motivisani za plaćanje novih fiskalnih nameta, narod „hrl“ da što pre izmiri svoje zakonske obaveze;

- Dodatnu motivaciju obično dobijemo od nadležnog ministarstva, koje fiskalnim neplatišama otpisuje kamate za neplaćene kamate, a onima koji redovno plaćaju svoje zakonske obaveze obično stižu obračuni sa nepostojećim dugovanjima. Logika je dobro poznata - „zahvati tamo gde možeš, a ne gde moraš“.

Kriminal može biti pobeđen samo jednom frontalnom akcijom svih držanih organa, koji nisu ogrezli u kriminal i u toj borbi ne sme biti povlašćenih.

Dakle, borba protiv kriminala je borba za opstanak društva u celini. Kriminal, u obliku kakav sada postoji, „jede“ sredstva za penzije, nove puteve, povećanje zarada i opšteg životnog standarda, demotiviše

narod da izvršava svoju zakonsku obavezu, uništava sistem vrednosti, jer u narodu stvara sliku da se kriminal isplati, sprečava nove investicije, ukida subvencije za posrnule grane privrede, srozava nas u sopstvenim očima i očima međunarodne zajednice...

Ukoliko u toj borbi uspemo, tj. ukoliko se započete aktivnosti završe do kraja, te ukoliko se formira sistem zasnovan na zdravim temeljima, Srbiji neće biti potrebni novi fiskalni nameti, biće najveće gradilište u Evropi, zemlja sa visokim životnim standardom, zemlja sa malom stopom krimina-

la, konačno će nestati ona apatija, prisutna u narodu i konačno će narod verovati u svoju državu. □

Igor Isailović, advokat